

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
Приймальна комісія

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії
ДВНЗ УжНУ, ректор

_____ проф. Володимир СМОЛАНКА

_____ 2024 р.

ПРОГРАМА

вступного іспиту із спеціальності
для вступників на навчання для здобуття ОС доктор філософії
за спеціальністю 281 – Публічне управління та адміністрування
(на основі здобутого освітнього ступеня «магістр», освітньо-кваліфікаційного
рівня «спеціаліст»)

РОЗРОБЛЕНО

Предметною комісією
з спеціальності 281 – Публічне
управління та адміністрування
проф. Маріан ТОКАР
доц. Ганна КУМАР
доц. Владислав ПЕРЕСОЛЯК

Голова комісії
проф. Маріан ТОКАР

Ужгород – 2024

ПРОГРАМА

вступного іспиту із спеціальності
для вступників на навчання для здобуття ОС доктор філософії
за спеціальністю 281 – Публічне управління та адміністрування
(на основі здобутого освітнього ступеня «магістр», освітньо-кваліфікаційного
рівня «спеціаліст»)

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Загальні відомості. Програма складена відповідно до освітньо-наукової програми (ОНП) підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти «Доктор філософії» зі спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування».

Прийом абітурієнтів, які здобули освітній ступінь ОС «Магістр» (ОКР «Спеціаліст»), для здобуття ОС «Доктор філософії» зі спеціальності 281 – Публічне управління та адміністрування проводиться за результатами фахового вступного випробування у формі усного іспиту; вступного іспиту з іноземної мови (англійської, німецької або французької) в обсязі, який відповідає рівню B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти, та презентації дослідницьких пропозицій.

Метою вступного випробування є з'ясувати рівень теоретичних знань і практичних умінь та навичок за програмою підготовки фахівця ОС «Доктор філософії» зі спеціальності 281 – Публічне управління та адміністрування, необхідних для здобуття особою теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової та експертної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Вимоги до підготовки абітурієнтів. Для успішного засвоєння дисциплін нормативної і вибіркової частин навчального плану для здобуття ОС «Доктор філософії» зі спеціальності 281 – Публічне управління та адміністрування, а також практичної частини, яка передбачає підготовку та захист дисертації, абітурієнти повинні мати вищу освіту (ОС «Магістр» / ОКР «Спеціаліст»), мати здібності до оволодіння знаннями, уміннями і навичками у сфері публічного управління та адміністрування, їх практичного використання у процесі здійснення наукового дослідження. Обов'язковою умовою є вільне володіння державною мовою.

Характеристика змісту програми. Програма охоплює основну проблематику навчальних дисциплін, які дозволяють перевірити і оцінити необхідний рівень набутих знань та практичних навичок, які є базовими для подальшого опанування освітньо-наукової програми спеціальності 281 – Публічне управління та адміністрування.

2. ПЕРЕЛІК ФАХОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН, З ЯКИХ ПРОВОДИТЬСЯ ВСТУПНЕ ВИПРОБУВАННЯ

1. Теорія та методологія публічного управління.
2. Нормативно-правове забезпечення державної служби.
3. Організація діяльності державного службовця.

3. ТЕМИ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ ТА ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ

ТЕМА 1. ТЕОРЕТИЧНІ Й МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Основні теоретичні засади публічного управління та адміністрування. Історичні етапи становлення й розвитку публічного адміністрування. Підвищення ефективності державного управління крізь реформу децентралізації. Зміни в теоретичних підходах до регіонального та місцевого самоврядування. Державне управління. Характерні відмінності понять «державне управління», «публічне управління», «публічне адміністрування». Передумови успішної імплементації децентралізаційних процесів та ефективного управління в системі публічної влади.

Поняття методології публічного управління. Теоретичні уявлення про методологію публічного управління. Джерела ідей управління суспільством і державою. Формування і розвиток теорій управління. Публічне управління в контексті глобалізаційних змін. Демократія і належне врядування. Державне управління і публічна сфера як єдність економічної, соціальної та політичної сфер. Публічне управління і людиноцентризм. Публічне адміністрування і колектив. Публічне адміністрування і суспільство. Закономірності публічного управління. Принципи публічного управління та адміністрування.

Становлення і розвиток методології публічного управління в Україні. Сучасні напрями розвитку публічного управління в Україні. Реалізація методології публічного управління в умовах європеїзації системи публічного управління в Україні. Поширені підходи в публічному управлінні та адмініструванні. Основні напрями вдосконалення методології публічного управління в Україні.

ТЕМА 2. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ПУБЛІЧНО-УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Напрями професійної діяльності публічних службовців/управлінців. Базові складові та особливості організації професійної діяльності державного службовця. Характерні ознаки діяльності службовця/управлінця. Організація та принципи управлінської діяльності. Система елементів управлінської діяльності. Основоположні стадії управлінської діяльності. Принципи управлінської діяльності. Базові форми управлінської діяльності. Управлінська діяльність та її аспекти. Риси державної управлінської діяльності. Стадії управлінського процесу. Форми управлінської діяльності. Методи управлінської діяльності.

Аспекти управлінської діяльності. Управлінська діяльність як складова публічного адміністрування і основа ефективного лідерства.

«Система спрощення робіт» як практика адміністративної діяльності в державі. Методи функціонування органів державної влади та місцевого самоврядування. Методи забезпечення реалізації цілей і функцій державного управління.

Складові організації діяльності державного службовця. Типологія видів державної служби. Класифікація посад державних службовців. Професійний відбір на вакантні посади. Планування професійної діяльності. Раціоналізація професійної діяльності. Контроль за виконавчою дисципліною. Стимулювання ефективної діяльності службовців.

ТЕМА 3. УПРАВЛІНСЬКІ ВІДНОСИНИ У СИСТЕМІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

Публічно-управлінські відносини: поняття і основні види управління. Компоненти державного управління. Складова частина апарату держави. Ознаки (риси) державного управління. Принципи державно-управлінської діяльності. Співвідношення з категоріями «державна виконавча влада», «публічна влада».

Міське самоврядування в Україні. Реалізація громадянами свого права на участь у місцевому самоврядуванні. Нормативна підстава місцевого самоврядування. Принципи місцевого самоврядування в Україні. Система місцевого самоврядування. Громадське управління. Участь неурядових організацій в управлінні. Взаємодія суб'єктів публічно-управлінських відносин.

Органи виконавчої влади в Україні. Система виконавчих органів влади в Україні. Сфера здійснення виконавчої влади. Рівні, завдання та повноваження виконавчої влади. Територіальна громада та представницькі органи (ради) в механізмі реалізації правових норм у галузі місцевого самоврядування в Україні. Виконавчі органи в механізмі реалізації правових норм у галузі місцевого самоврядування в Україні. Сільський, селищний та міський голова в механізмі реалізації правових норм у галузі місцевого самоврядування в Україні. Види гарантій місцевого самоврядування в Україні. Державні гарантії. Місцеві (локальні) гарантії. Юридична відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування в Україні. Актуальність питання місцевого самоврядування в Україні. Результативність та ефективність публічного управління та адміністрування в умовах воєнного стану.

Ефективність управління. Критерії ефективності та основні поняття ефективності управління. Критерії загальної соціальної ефективності управління. Група критеріїв спеціальної соціальної ефективності управління.

Порядок оцінки систематичного та підсумкового контролю ефективності управлінської діяльності. Вплив лідерства на результативність та ефективність в публічному управлінні.

ТЕМА 4. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

Правові акти публічного управління. Аналіз правових актів, порівняння національних та іноземних норм права. Держава і право як об'єкт та предмет вивчення в публічному управлінні. Історія виникнення і основні етапи розвитку загальної теорії держави і права.

Етапи та порядок правозастосування в державному управлінні. Законність як метод у державному управлінні. Законність як режим (стан) у державному управлінні. Механізми і засоби забезпечення практичної реалізації законів. Передумови забезпечення законності в державному управлінні. Дотримання принципу законності в державному управлінні. Порядок застосування правових норм у державному управлінні.

Основні підходи до визначення поняття держави. Основні ознаки держави як соціально-політичного явища. Ознаки держави. Сутність та призначення держави в суспільстві. Держава в політичній системі суспільства. Поняття і загальна характеристика елементів форми держави. Форма державного правління. Централізовані та децентралізовані держави. Форма політичного режиму. Концепції держави. Філософія держави. Теорії про суть, цілі і завдання, засоби та методи діяльності, шляхи і перспективи подальшого розвитку держави.

Етапи українського державотворення. Співвідношення державної та публічної влади. Взаємозв'язок держави і громадянського суспільства. Складові громадянського суспільства.

Правовий статус публічного службовця. Розуміння предметної сфери правового статусу публічного службовця. Теоретико-правові засади юридичної відповідальності публічного службовця. Предметна сфера юридичної відповідальності публічного службовця. Аналіз системи законодавства України, що регулює правовий статус публічного службовця.

ТЕМА 5. ПРАВОВІДНОСИНИ У ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ ТА ПРАВА ЛЮДИНИ

Здатність до застосування теорії і практики у суспільних правовідносинах. Ознаки та етапи правотворення. Стадії, ознаки, принципи, функції правотворчості.

Законодавчий процес в сучасній Україні. Реалізація і застосування норм права. Види актів застосування норм права. Прогалини в законодавстві та способи їх подолання. Правові колізії та їх види в законодавстві. Поняття і види тлумачення правових норм.

Поняття та ознаки правових відносин. Склад (елементи) правових відносин. Класифікація правових відносин. Поняття і види правових відносин. Поняття та структура правосуб'єктності. Держава як суб'єкт правових відносин. Поняття і види об'єктів правових відносин.

Поняття та ознаки правової поведінки. Правомірна поведінка, правопорушення, зловживання правом, об'єктивно-протиправна поведінка. Ознаки правомірної поведінки. Види правомірної поведінки. Поняття юридичної відповідальності. Ознаки юридичної відповідальності. Мета і функції юридичної

відповідальності. Принципи юридичної відповідальності. Принцип законності, принцип справедливості, принцип гуманізму, принцип неприпустимості аналогії закону і аналогії права, принцип невідворотності, принцип індивідуалізації покарання, принцип обґрунтованості. Загальні принципи правосуддя: змагальності процесу, право на захист особи, презумпція невинуватості. Класифікація юридичної відповідальності за галузевою ознакою та характером санкцій. Поняття законності. Зміст законності. Принципи та гарантії законності. Принципи та структура правопорядку. Поняття, суть, основні ознаки правової системи держави. Поняття типу і виду правової системи держави.

Права людини як правова основа громадянського суспільства. Класифікація прав людини. Співвідношення особи, держави і суспільства. Правовий статус особи і громадянина.

ТЕМА 6. ВЗАЄМОДІЯ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ ТА ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Влада як одна з фундаментальних засад політичного розвитку суспільства. Її правовий, економічний, духовно-ідеологічний характер. Влада як необхідний регулятор життєдіяльності суспільства. Забезпечення розвитку, єдності, керованості, організованості і впорядкованості соціуму. Влада як двостороння взаємодія суб'єкта і об'єкта. Сутністю публічної влади.

Конституційно-правові засади побудови організаційної структури органів публічної влади в Україні. Складові елементи механізму держави. Рівні механізму держави. Апарат держави його структура. Види органів держави. Принцип розподілу державної влади. Публічна влада. Місцеве самоврядування. Співвідношення органів держави та місцевого самоврядування. Основні ознаки правової держави. Основні ознаки соціальної держави.

Поняття громадянського суспільства, його ознаки, структура. Співвідношення та засади взаємодії держави і громадянського суспільства. Проблеми формування громадянського суспільства в Україні. Інституції громадянського суспільства. Особливості взаємодії інституцій публічної влади і громадянського суспільства. Розуміння взаємодії та співпраці органів публічної влади та інституцій громадянського суспільства. Ключові засади взаємовідносин публічної влади і громадян. Інституційні основи взаємодії публічної влади та громадянського суспільства. Громадянський діалог як форма взаємодії публічної влади та інституцій громадянського суспільства. Громадянське суспільство як важливий елемент публічного управління. Громадянське суспільство в системі публічного адміністрування. Роль особистості в публічно-управлінській діяльності. Особливості вдосконалення державно-громадських відносин у сучасному українському суспільстві.

Сутність і значення інституцій публічної влади та публічного адміністрування. Порівняльна характеристика інституціонального розвитку громадського суспільства та держави. Громадські об'єднання. Самоврядування громадських рад та форми їх взаємодії з публічною владою. Ціннісна ідея «Третього сектора». Його ознаки.

Ідеї правової держави та історія їх розвитку. Основні ознаки або принципи правової держави. Сутність правової держави. Взаємозв'язок правової держави і громадянського суспільства. Проблеми формування правової держави в Україні. Поняття і соціальна цінність демократії. Суть і основне призначення демократії. Форми та види демократії: безпосередні і представницькі форми демократії. Демократія як міра свободи і відповідальності. Демократичні форми і методи управління державою і суспільством. Основні тенденції розвитку демократії в Україні та інших країнах. Сутність європеїзації системи публічного управління та адміністрування.

ТЕМА 7. ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ З ГРОМАДЯНАМИ ТА ІНСТИТУЦІЯМИ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Взаємозв'язок між розвитком громадянського суспільства та рівнем публічності влади в Україні. Комунікації в публічному управлінні. Нормативна основа інституту звернення громадян до органів влади. Складові права звернення громадян.

Природа звернень громадян до органів державної влади та місцевого самоврядування. Усні та письмові звернення громадян. Пропозиції (зауваження). Заяви (клопотання). Скарги. Основні причини звернення громадян до органів влади. Типологія звернень громадян: за формою надходження, за ознакою надходження, за видами, за суб'єктом, за типом, за категоріями авторів звернення, за соціальним станом авторів звернення, за результатами розгляду. Основні вимоги до звернення громадян до органів публічної влади. Реквізити письмового звернення громадян.

Особливості трансформації організації публічного управління в Україні. Основні теоретичні засади публічного управління як якісно нової моделі організації системи державного управління в Україні. Основні суперечності в системі публічного управління.

Взаємодія громадян, органів публічної влади та інституцій громадянського суспільства в організації надання ефективних публічних послуг.

ТЕМА 8. КУЛЬТУРА ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ ТА ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПУБЛІЧНОГО СЛУЖБОВЦЯ/УПРАВЛІНЦЯ

Культура і механізми прийняття управлінських рішень. Дисциплінарна відповідальність державних/публічних службовців. Зміст службової відповідальності на державній/публічній службі. Типологія дисциплінарних проступків службовців. Види дисциплінарних стягнень державних/публічних службовців. Особливості застосування окремих видів дисциплінарних стягнень. Характеристика процедури застосування дисциплінарних стягнень на державній службі. Стадії провадження у справах про дисциплінарні проступки державних службовців.

Кримінальна відповідальність державних службовців. Зміст і специфіка кримінальної відповідальності на державній службі. Система покарань за вчинення кримінальних дій. Особливості юридичної кримінальної відповідальності «посадових осіб», що знаходяться при виконанні «функцій

держави». Об'єктивні та суб'єктивні аспекти кримінальних злочинів, скоєних у системі державної служби. Види кримінальних злочинів, що можуть бути скоєні державними службовцями. Проблематика рівня корупційних діянь у середовищі державної служби.

Адміністративна відповідальність службовців. Зміст адміністративної відповідальності на державній/публічній службі. Умови адміністративної відповідальності. Зв'язок адміністративної відповідальності державних службовців з дисциплінарною та матеріальною. Форми та обсяг санкцій, застосованих за скоєння адміністративного проступку. Базові види адміністративних стягнень. Система адміністративних штрафів. Порядок накладення адміністративних стягнень. Скоєння корупційного правопорушення.

Типологія видів контролю на державній службі. Система функцій державного контролю. Інформаційна, коригуюча, профілактична та правоохоронна функції контролю на державній службі. Зовнішній і внутрішній види контролю. Попередній контроль. Поточний контроль. Наступний контроль. Загальний і спеціальний види контролю на державній службі.

Контроль на державній службі. Поняття та принципи загальних типів державного контролю: політичний, адміністративний, ієрархічний, спеціальний і судовий контроль. Система принципів державного контролю. Форми і методи державного контролю за державними службовцями та посадовими особами органів місцевого самоврядування.

Громадський контроль на державній/публічній службі. Зміст громадського контролю в умовах розвитку громадянського суспільства. Суб'єкти громадського контролю: організована та неорганізована громадськість. Об'єкти громадського контролю. Органи державної влади як об'єкти громадського контролю. Правові та етичні критерії громадського контролю.

ТЕМА 9. ОРГАНІЗАЦІЯ ДОКУМЕНТООБІГУ НА ДЕРЖАВНІЙ/ПУБЛІЧНІЙ СЛУЖБІ

Документування в органах державної влади та місцевого самоврядування. Значення документу в органах публічної влади. Вимоги до складення офіційної документації. Загальні та специфічні функції документу. Питання архівування офіційної документації в державній службі. Зміст службових документів в органах державної влади. Група документів, що складають нормативно-методичну базу діяльності органів державного управління та місцевого самоврядування. Класифікація офіційних документів. Типи офіційних документів за призначенням. Стандартизація та уніфікація офіційних документів. Вимоги до змісту та оформлення офіційних документів.

Діловодство у системі державної/публічної служби. Поняття діловодства. Загальне та спеціальне діловодство. Типи системи діловодства. Складові процесу діловодства. Документування на державній службі. Організація та функціонування служби діловодства. Завдання діловодства. Поняття та функції служби діловодства. Приймання, розгляд і реєстрація документів. Обов'язкові реквізити реєстрації документів. Оброблення та відправлення вихідної

кореспонденції. Контроль за виконанням документів. Групи операцій у процесі виконання контролю за виконанням документів.

Система документообігу в органах державної влади. Специфіка діловодного процесу в органах державної влади. Вимоги при організації документообігу в системі державної служби. Складові документообігу на державній службі. Правила розподілу документів між підрозділами та посадовими особами. Надання керівником резолюції офіційному документу. Стадії проходження внутрішніх і вихідних документів в органі державної влади. Реєстрація документів. Реєстрація вхідної кореспонденції. Оформлення ділової кореспонденції службою діловодства. Типи державних установ за обсягом документообігу. Зміст та закономірності електронного документообігу. Загальні принципи організації електронного документообігу на державній службі.

ТЕМА 10. КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

Теоретичні та практичні проблеми ефективного кадрового забезпечення органів публічної влади. Роль кадрових служб органів публічної влади. Взаємодія з замовниками на професійну підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації фахівців у сфері державного управління та місцевого самоврядування. Системи моніторингу вивчення потреб державних службовців у професійному навчанні та моніторинг потреб органів влади в кваліфікованих працівниках. Рівень практичної підготовки випускників спеціальності «Публічне управління та адміністрування». Етапи, необхідні для забезпечення високопрофесійними кадрами органів публічної влади.

Кадрова політика держави в умовах адміністративної реформи. Формування кадрового резерву державної служби. Система підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації державних службовців. Принципи кадрової політики в системі державної служби. Пріоритети кадрової політики в системі державної/публічної служби.

Значення і роль державної кадрової політики в умовах державотворення України. Особливості кадрової політики службовців/управлінців у державах – членах ЄС.

ТЕМА 11. ВИЗНАЧЕННЯ ВИМОГ ДО ЗАЙНЯТТЯ ПОСАД ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ ТА ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ЇХ ДІЯЛЬНОСТІ

Загальне розуміння вимог до зайняття посад держслужбовців. Розроблення профілів професійної компетентності посад. Вимоги до конкретної групи посад державної служби та осіб, які претендують на зайняття цих посад. Порядок визначення спеціальних вимог до освітнього рівня. Порядок визначення спеціальних вимог до досвіду роботи. Вимоги до рівня професійної компетентності осіб, які претендують на зайняття посад державної служби групи II. Вимоги до рівня професійної компетентності осіб, які претендують на зайняття посад державної служби групи III. Вимоги до рівня професійної компетентності осіб, які претендують на зайняття посад державної служби групи

IV. Вимоги до рівня професійної компетентності осіб, які претендують на зайняття посад державної служби групи V.

Оцінювання результатів діяльності державних службовців. Оцінювання результатів діяльності публічних службовців. Застосування механізму оцінювання знань, умінь, навичок та інших вимог до рівня професійної компетентності службовців або осіб, які претендують на зайняття посад служби в публічних органах влади, із боку суб'єктів призначення як засобу визначення параметрів вимог до кваліфікації.

ТЕМА 12. СТИМУЛЮВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПУБЛІЧНОГО СЛУЖБОВЦЯ/УПРАВЛІНЦЯ

Сутність та функції стимулювання праці державних службовців, публічних управлінців. Стимулювання як засіб покращення трудової діяльності. Специфіка стимулювання діяльності державних/публічних службовців. Мета стимулювання діяльності державних службовців. Система факторів, що мотивують державних службовців до збільшення ефективності праці. Політика керівництва. Умови праці. Заробітна платня. Особливості стимулювання праці залежно від категорії державного службовця. Базові умови необхідні для ефективного стимулювання праці. Ключові стимули кваліфікованої праці державних службовців. Функціональне призначення мотивування і стимулювання праці державних службовців. Концепція винагороди державних службовців. Принципи винагороди.

Види і форми мотивації та стимулювання діяльності державних/публічних службовців. Особливості системи стимулювання праці службовців. Фактори системи матеріальних стимулів. Система моральних стимулів діяльності службовців. Специфіка форм організації стимулювання діяльності службовців.

ТЕМА 13. МОРАЛЬНО-ЕТИЧНІ НОРМИ ДІЯЛЬНОСТІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІНЦЯ

Законодавство України про етику державного управління. Етична інфраструктура державної служби та її формування. Основні положення «Загальних правил поведінки державного службовця». Політична коректність у практичній роботі державного службовця. Етичні засади іміджу державного службовця. Основні вимоги до поведінки державних службовців. Основні риси професійної етики державного службовця. Кодекс етики державного/публічного службовця.

Організаційно-правові й адміністративні аспекти здійснення профілактичних заходів, пов'язаних із протидією корупційним правопорушенням в Україні. Співпраця України у сфері запобігання та протидії корупції з міжнародними організаціями. Іноземний досвід з питань запобігання та протидії корупції. Досвід США у сфері «етичного» законодавства. Запровадження інструментів, засобів, технологій в сфері запобігання та протидії корупції, що використовуються в інших країнах світу.

Поняття та сутність корупції. Адміністративні правопорушення корупційного характеру у владних структурах. Організаційні засади протидії

корупції. Роль інститутів громадянського суспільства в запобіганні корупції. Основні положення Національної антикорупційної стратегії. Основні положення Державної програми щодо запобігання і протидії корупції. Запобігання та протидія корупції як важлива складова впровадження адміністративної реформи в Україні. Зарубіжний досвід запобігання та протидії корупції та можливості його застосування у вітчизняній практиці. Запобігання корупції в публічному управлінні.

Специфіка і проблематика професійної етики. Місія, основні принципи та норми етики державного службовця. Особистість державного службовця та його професійно-етичні аспекти. Етичні засади відносин державних службовців і громадян. Інституційні механізми підтримки етики державного службовця.

ТЕМА 14. ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ТА ОСНОВИ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІНЦЯ

Порядок підвищення рівня професійної компетентності публічного службовця. Механізми забезпечення органів влади висококваліфікованими працівниками, здатними компетентно і відповідально виконувати управлінські функції. Підвищення рівня професійної компетентності державного/публічного службовця.

Удосконалення механізму забезпечення органів державної влади та органів місцевого самоврядування висококваліфікованими фахівцями, які володіють знаннями, уміннями і навичками з професійних питань. Створення та впровадження ефективної системи підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців.

Публічна майстерність у діяльності працівників органів публічної влади. Використання законів логіки у публічних виступах. Етика та культура ділового спілкування. Лідерство та ефективна комунікація. Розвиток потенціалу лідера. Програми розвитку лідерства, які діють в Україні. Формування та удосконалення професійних умінь для здійснення ефективного спілкування у професійному середовищі.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ

1. Сутність і основні ознаки держави.
2. Форми державного устрою: види, основні ознаки.
3. Державні символи України.
4. Сутність і реалізація прав людини і громадянина в Україні.
5. Верховна Рада України як орган законодавчої влади.
6. Система і структура органів виконавчої влади.
7. Структура і зміст державної влади в Україні.
8. Політико-правові особливості формування регіональної влади в Україні.
9. Політико-правові засади етнонаціональної політики в Україні.
10. Система адміністративно-територіального устрою України.
11. Сутність та поняття місцевого самоврядування в Україні.
12. Територіальні громади як органи самоорганізації населення.
13. Децентралізація в Україні: мета, завдання та сучасний стан.

14. Публічність органів державної влади та місцевого самоврядування.
15. Основні етапи становлення державності в сучасній Україні.
16. Основні теоретичні засади публічного управління та адміністрування.
17. Історичні етапи становлення й розвитку публічного адміністрування.
18. Методологія публічного управління.
19. Сучасні напрями розвитку публічного управління в Україні.
20. Державна служба України як професійна діяльність з підготовки пропозицій до державної політики та реалізації державної політики.
21. Державна служба України як професійна діяльність з реалізації завдань і функцій держави.
22. Реформування державної служби в Україні: основні напрями та шляхи реалізації.
23. Реалізація принципів державної служби.
24. Правовий і соціальний статус державного/публічного службовця.
25. Напрями професійної діяльності публічних службовців/управлінців.
26. Методи забезпечення реалізації цілей і функцій державного управління.
27. Європеїзація системи публічного управління в Україні.
28. Авторитет державного/публічного службовця: професійно-етичні складові.
29. Організація та принципи управлінської діяльності.
30. Основні етичні вимоги до представників публічної влади.
31. Протидія корупції як державно-управлінська проблема.
32. Громадянське суспільство: поняття, формування та розвиток.
33. Основні шляхи демократизації українського суспільства.
34. Неурядові організацій у розбудові громадянського суспільства в Україні.
35. Типологія видів державної служби.
36. Участь громадян в управлінні справами держави.
37. Доступ до публічної інформації як складова демократичного управління.
38. Правовий статус публічного службовця.
39. Політична еліта та її роль у реформуванні українського суспільства.
40. Особливості розвитку політичного процесу в контексті адміністративного реформування в Україні.
41. Національна безпека України: сутність, складові та шляхи забезпечення.
42. Державна політика: система та структура.
43. Механізми формування та реалізації державної політики.
44. Державна економічна політика: сутність, основні напрями її реформування.
45. Державна соціальна політика: сутність, основні напрями її реформування.
46. Державна культурна політика: сутність, основні напрями та шляхи реалізації.
47. Місцеве самоврядування та сталий розвиток громад.
48. Управлінські відносини в системі публічного управління та адміністрування.
49. Критерії та основні поняття ефективності державного управління.

50. Поняття та ознаки правових відносин у публічному управлінні та адмініструванні.
51. Поняття та ознаки правової поведінки публічного службовця/управлінця.
52. Державна інформаційна політика України: напрями, проблеми та пріоритети.
53. Засоби масової інформації в сучасних публічно-управлінських відносинах.
54. Електронне урядування: поняття, сутність, актуальність, мотивація запровадження та функціонування.
55. Правові засади взаємодії публічної влади та громадянського суспільства.
56. Особливості взаємодії інституцій публічної влади і громадянського суспільства.
57. Особливості трансформації організації публічного управління в Україні.
58. Культура і механізми прийняття управлінських рішень
59. Професійна відповідальність публічного управлінця і державного службовця.
60. Діловодство у системі державної/публічної служби.
61. Теоретичні та практичні проблеми ефективного кадрового забезпечення органів публічної влади.
62. Закон України «Про державну службу».
63. Адаптація законодавства про державну службу до європейських стандартів.
64. Вимоги до зайняття посад держслужбовців.
65. Кадрова політика держави в умовах децентралізації..
66. Розвиток персоналу державної/публічної служби.
67. Оцінювання результатів діяльності службовців.
68. Стимулювання професійної діяльності службовця.
69. Система документообігу в органах публічної влади.
70. Морально-етичні норми діяльності публічного службовця/управлінця.
71. Організаційно-правові засади протидії корупції.
72. Специфіка і проблематика професійної етики.
73. Впровадження європейських стандартів державної служби в Україні.
74. Підвищення рівня професійної компетентності службовців.
75. Ефективні шляхи взаємодії державного/публічного службовця з громадськістю.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Виконання завдань оцінюється за такими критеріями:

- повнота й ґрунтовність викладу навчального матеріалу;
- аргументованість тверджень;
- усвідомлення суті наукової проблеми.

Максимальна оцінка за відповідь на екзаменаційний білет усного (письмового) випробування складає 200 балів.

Розроблені критерії дають можливість:

- адекватно оцінити виконання студентами питань усного (письмового) випробування;
- виявити якісний рівень засвоєння теоретичних знань і сформованості вмінь, передбачених програмою;
- зробити відповідний загальний висновок про рівень сформованості у майбутніх фахівців професійної компетентності, про їхню готовність творчо здійснювати фахову діяльність.

5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Акімов О. О. Функціонально-компетенційна складова державно-управлінської діяльності: зміст та джерела наповнення. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2020. № 1. URL: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=1574>.
2. Білозерська Т. О. Реформування публічної адміністрації в Україні як крок до європейської інтеграції. Форум права. 2017. № 2. С. 11 – 19. URL: http://www.nbu.gov.ua/e-journals/FP/2007-2/07_btodei.pdf
3. Вороніна Ю. Є. Теорія та практика публічного управління та адміністрування: навчальний посібник. Мелітополь: ТОВ «Колор Принт», 2020. 204 с.
4. Гаврильців М. Т., Лук'янова Г. Ю. Правовий статус публічних службовців та перспективи його модернізації в Україні. Право і суспільство. 2019. № 3. С. 3–9. doi: <https://doi.org/10.32842/2078-3736-2019-3-1-1>.
5. Грищук А.Б. Державна служба в Україні: адміністративно-правовий вимір: монографія, Львів: 2018. 232 с.
6. Державне управління: словник-довідник / уклад. В.Д. Бакуменко (кер. творч. кол.), Д.О. Безносенко, І.М. Варзар та ін.; за заг. ред. В.М. Князева, В.Д. Бакуменка. К.: НАДУ, 2002. 282 с. 23
7. Козак В. І. Модернізація публічного управління в Україні на засадах сервісної держави. Публічне адміністрування: теорія та практика. 2017. Вип. 2 (18). URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Patp_2017_2_6
8. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. К.: Просвіта, 1996.
9. Концепція реформування публічної адміністрації в Україні. URL: <http://www.pravo.org.ua/files/administr.doc>.
10. Міненко М. А. Публічне управління: теорія та методологія: монографія. К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. 404 с.
11. Особливості публічного управління та адміністрування: навч. посіб. / В. Д. Бакуменко, І. С. Бондар, В. Г. Горник, В. В. Шпачук. Київ: КНУКіМ, 2016. 167 с.
12. Петровський П. М. Цінність гуманітарної методології постмодернізму для демократичного врядування. URL: fd.snu.edu.ua/info/files_articles/collection_14/article21.

13. Петровський П. М. Методологія наукового дослідження в галузі державного управління: навч. посіб. Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2015. 281 с.
14. Публічне управління та адміністрування в умовах війни і в поствоєнний період в Україні: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. у трьох томах, м. Київ, ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України, 15-28 квітня 2022 р.; ред. колегія: І.О. Дегтярєва, В.С. Куйбіда, П.М. Петровський та ін., уклад. Т.О. Мельник. Т. 1. К.: ДЗВО «УМО» НАПН України, 2022. 213 с.
15. Публічне управління та адміністрування в умовах війни і в поствоєнний період в Україні: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. у трьох томах, м. Київ, ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України, 15-28 квітня 2022 р.; ред. колегія: І.О. Дегтярєва, В.С. Куйбіда, П.М. Петровський та ін., уклад. Т.О. Мельник. Т. 2. К.: ДЗВО «УМО» НАПН України, 2022. 246 с.
16. Публічне управління та адміністрування в умовах війни і в поствоєнний період в Україні: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. у трьох томах, м. Київ, ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України, 15-28 квітня 2022 р.; ред. колегія: І.О. Дегтярєва, В.С. Куйбіда, П.М. Петровський та ін., уклад. Т.О. Мельник. Т. 3. К.: ДЗВО «УМО» НАПН України, 2022. 155 с.
17. Публічне управління та адміністрування: навч. посібн. / [А. О. Азарова, Л. М. Ткачук, Л. О. Нікіфорова та ін.]. Вінниця: ВНТУ, 2019. 181 с.
18. Публічне управління: термінол. слов. / уклад. : В. С. Куйбіда, М. М. Білинська, О. М. Петроє та ін.; за заг. ред. В. С. Куйбіди, М. М. Білинської, О. М. Петроє. Київ: НАДУ, 2018. 224 с.
19. Токар М. Громадські організації України в системі розвитку публічно-управлінських відносин: монографія / Львівський регіональний інститут державного управління НАДУ при Президентові України. Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2020. 412 с.
20. Черленяк І. І. Синергетичні моделі оптимізації системи державного управління: монографія. Ужгород: Поліграфцентр «Ліра», 2010. 656 с.
21. Шпекторенко І. Методологія публічного управління: навчальний посібник. Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2018. 120 с.
22. Tokar, M., Varenia, N., Kulchii, I. Conceptual model of the system of modern communications in public governance. *Public Administration and Law Review*. 2020. Vol. 4. URL: <https://public.scnchub.com/palr/index.php/palr/issue/archive>

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>
2. Верховна Рада України. URL: <http://www.rada.gov.ua/>
3. Державна служба статистики України. URL: www.ukrstat.gov.ua
4. Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса. URL: <http://www.nas.gov.ua/UA/Org/Pages/default.aspx?OrgID=0000290>

5. Кабінет Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>
6. Національне агентство України з питань державної служби. URL: <http://www.nads.gov.ua>
7. Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України. URL: <http://www.niss.gov.ua/>
8. Президент України. URL: <http://www.president.gov.ua>